

opgericht en waar namen van straten en pleinen een verwijzing zijn naar de Tweede Wereldoorlog, speciaal ook naar de Duitse bezetting, en zij hebben op de televisie aan die oorlog gewijde programma's en series kunnen zien, maar beseffen zij voldoende waar die grote worsteling om ging? Voor de onderwijzers en onderwijzeressen van kinderen van vier tot twaalf jaar verschijnt door de zorgen van het nationale Comité een boekje in een oplage van 35 000 exemplaren dat verwijzingen bevat naar jeugdboeken waarin van de oorlog wordt verhaald en die voor de opgroeiende jongeren van belang worden geacht – voor oudere leerlingen komt er in een oplage van meer dan 100 000 exemplaren een krant, *Vervolgd*; hij is samengesteld door de in '57 in Amsterdam opgerichte Anne Frank Stichting – háár eerste werk was, het pand waarin zich 'het achterhuis' bevindt (het trekt nu per jaar een half miljoen bezoekers), te bewaren tegen de sloop waartoe al was besloten.

Ook die tweede voor het onderwijs bestemde uitgave is door het nationale Comité mogelijk gemaakt.

Op voorlichtingsgebied zijn evenwel ook andere instanties actief. De provincies Utrecht en Drente zenden materiaal aan de scholen toe en er zijn 37 gemeenten in den lande die een eigen onderwijsproject op touw hebben gezet. In alle provinciale hoofdsteden wordt de herdenking gekoppeld aan de adoptie van een bepaald monument – dat project, uitgaande van de in '83 met een grote Amerikaanse gift opgerichte Stichting Februari 1941, heeft niet de bedoeling dat de leerlingen van die school het monument gaan onderhouden maar louter dat hun er jaarlijks de zin van duidelijk wordt gemaakt.¹ Verscheidene gemeenten, in totaal 63, dragen ter gelegenheid van deze lustrumherdenking zorg voor de verschijning van veelal fraai uitgevoerde historische werken, soms voor het samenstellen van video-films, en de gemeente Rotterdam laat speciaal voorlichtingsmateriaal maken voor de gastarbeiders. Er zijn er daarnaast niet minder dan 142, waaronder alle grote gemeenten, die, veelal met medewerking van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, één of meer tentoonstellingen over de oorlogsjaren hebben laten inrichten – in Amsterdam is 'Vrouw in het Verzet' het thema van de grootste tentoonstelling. Al die exposities trekken vele, vooral vele jeugdige bezoekers en bezoeksters – bijvoorbeeld in Rotterdam (daar is een deel van de tentoonstelling gewijd aan het verzet in Duitsland) zes-en-twintigduizend, in de gemeente Wieringermeer (een expositie over de inundatie in '45) vijftienduizend, in Haarlem twaalfduizend, in Hoofddorp acht-

¹ Eind '87 zijn reeds ca. 600 monumenten geadopteerd door ca. 900 scholen.